

ใบความรู้ เรื่อง ที่มาของศาสนาฮินดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ สร้างนครแห่งสันติสุข
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ที่มาของศาสนาฮินดู
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๑
ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กำเนิดศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ในสมัยโบราณแรกเริ่มเดิมทีศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เรียกกันว่า “สนาตนธรรม” แปลว่า “ศาสนาสนาตน” คำว่า “สนาตน” หมายถึง “เป็นนิত্য” คือไม่มีสิ้นสุด ไม่รู้จักตายเรื่อย ๆ เสมอ ๆ นอกจากนั้นยังแปล ได้อีกอย่างหนึ่งเมื่อแยกพยางค์ออกแล้ว คือ “สนา” แปลว่า ไม่รู้จักตาย หรือเป็นนิত্য กับ “ตน” แปลว่า กาย เมื่อร่วมกันเข้าแล้วแปลตามศัพท์หรือแปลโดยพยัญชนะว่า กายอันไม่รู้จักตาย แปลเอาความหมายถึงพระวิษณุ หรือกายอันไม่รู้จักตายกล่าวคือพระวิษณุ เพราะฉะนั้นสนาตนธรรมจึงเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า วิษณุธรรม คือ คำสั่งสอนของพระวิษณุเป็นเจ้านั่นเอง ครั้นเวลาล่วงเลยมาหลายพันปี ศาสนานี้ได้มีชื่อเรียกกันในหลายชื่อว่า “ไวทิกธรรม” “อารยธรรม” “พราหมณธรรม” “ฮินดูธรรม” หรือ “หินทุธรรม” ปัญหาชื่อว่า “สนาตนธรรม” เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยไหนนั้น ความจริงในโลกนี้ก็ยังไม่เคยมีใครสามารถตอบได้อย่างถูกต้องถ่องแท้เลย ได้แต่สันนิษฐานและอภิปรายให้ความเห็นกันไปต่าง ๆ ตามทรรศนानุทรรศนะแห่งตนๆ ในคัมภีร์พระเวท ตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า “สนาตนธรรม” เป็นธรรมทั้งอนาติและเนติ แปลว่าไม่มีต้นหรือไม่สามารถหาตอนปลายได้ หรือไม่รู้จบ กล่าวสรุปให้ง่าย สนาตนธรรมคือธรรมะอันไม่มีต้นและไม่มีปลายด้วย แต่อย่างไรก็ตามศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู เชื่อถือกันว่า “สนาตนธรรม” เกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อแรกเริ่มต้นสร้างโลกแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นเวลานานแต่กระนั้นก็นับจำนวนปีได้ถึงเลข ๑๕ ตัว คือ ๑๕๕, ๕๒๘, ๖๔๓, ๘๙๓, ๐๘๕ (หนึ่งร้อยห้าสิบล้านห้าแสนสองหมื่นแปดพันหกร้อยสี่สิบสามล้านแปดแสนเก้าหมื่นสามพันแปดสิบล้าน) ตามหลักในคัมภีร์โหราศาสตร์ “สุริยสิทธานตะ” การนับเช่นนี้ในภาษาฮินดีเป็นภาษาราชภรรยา ภาษา คือภาษากลางแห่งชาติของประเทศอินเดีย

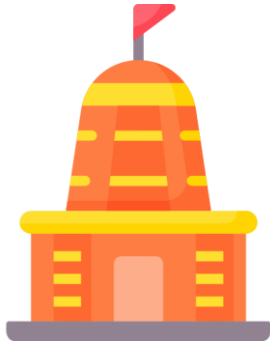

ความเป็นมาของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาฮินดูมีจุดเริ่มต้นเมื่อชาวอารยะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอินเดียบริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ ซึ่งเป็นที่มาของคำว่า “ฮินดู” เมื่อราว ๓,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว แม่น้ำสินธุปัจจุบันมีต้นน้ำเกิดจากภูเขาหิมาลัย ในเขตประเทศอินเดีย ไหลผ่านประเทศปากีสถานไปลงทะเลอาหรับ ชาวอารยะมีคัมภีร์ทางศาสนาที่เก่าแก่ ที่สุดในโลกเรียกว่า เวท หรือพระเวท แรกทีเดียวมีเพียง ๓ คัมภีร์ คือ ฤคเวท สามเวท และยชุรเวท ต่อมามีคัมภีร์ อถรรพเวทเพิ่มอีกคัมภีร์ เชื่อกันว่าคัมภีร์พระเวทไม่ใช่คัมภีร์ที่มนุษย์แต่งขึ้นแต่เป็นคัมภีร์ที่พวกฤาษีได้ยืมมา โดยตรงจากพระเป็นเจ้า คัมภีร์นี้จึงมีชื่อเรียกรวมๆ ว่า ศรุต “การได้ยิน” ผู้ที่ได้ยินคือฤาษีผู้มีญาณพิเศษ เหนือมนุษย์ธรรมดา ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่สืบทอดมาจากศาสนาที่นับถือคัมภีร์พระเวทเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ ทางศาสนา จึงเป็นศาสนาที่ไม่มีศาสดาเป็นผู้ก่อตั้งศาสนาเหมือนศาสนาอื่น ๆ ทั่วไป บางครั้งชาวฮินดูจะเรียก ศาสนาของตนว่า สนาตนธรรม แปลว่า ศาสนาที่มีมาแต่ดิวันดร์กาล คือ มีมาแต่ดั้งเดิมไม่มีใครรู้ว่าเริ่มต้นเมื่อไร ซึ่งศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ของอินเดียนับถือ

ความเป็นมาของศาสนาพราหมณ์- ฮินดูในประเทศไทย

ในประเทศไทยคนรู้จักศาสนาฮินดูในชื่อ ศาสนาพราหมณ์ ดังนั้นชื่อทางราชการของศาสนาฮินดู ในประเทศไทย คือ ศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู สมัยก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูได้เข้ามาสู่ ดินแดนสุวรรณภูมิก่อนสมัยทวารวดีคัมภีร์ชาดกในพระพุทธศาสนา เช่น พระมหาชนก

คัมภีร์รามายณะ ก็กล่าวถึงดินแดนในสุวรรณภูมิและสุวรรณทวีปไว้ เมื่อ พ.ศ. ๓๐๓ คณาจารย์พราหมณ์ที่ติดตามพระโสณะเถระ กับพระอุตรเถระ ศาสนทูตของพระเจ้าอโศกมหาราช เข้ามายังสุวรรณภูมิ จุดแรกที่ทั้งสององค์มาประดิษฐาน พระพุทธศาสนาคือ นครปฐม ตอนนี้นับเป็นยุคแรก ๆ ของพราหมณ์ในประเทศไทย ประจักษ์พยานในการเผยแพร่ศาสนาพราหมณ์คือแหล่งโบราณสถานซึ่งเป็นร่องรอยความเจริญของบรรพชนในอดีต เป็นประวัติศาสตร์ของบ้านเมือง มีโบราณวัตถุ สิ่งเคารพสักการะ ปฏิมากรรมและปูชนียวัตถุของศาสนา เช่น เทวรูป เทวาลัย พบที่จังหวัดนครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี และกาญจนบุรีซึ่งประจักษ์พยานนี้เป็นการยืนยัน การนับถือศาสนา ดังได้ปรากฏความเจริญของศาสนาพราหมณ์- ฮินดู อันแสดงถึงวัฒนธรรม ศรัทธา ความเชื่อ ในแผ่นดินไทยที่มีมาแต่โบราณกาล โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงเมืองสุวรรณภูมิที่มีอายุยาวนานกว่า ๒,๐๐๐ ปี

พื้นที่ราบระหว่างภูเขาในภาคใต้และอาณาบริเวณอื่น ๆ มีกลุ่มชุมชนโบราณที่นับถือศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู หลายกลุ่มกระจายเป็นบริเวณกว้างบ่งบอวัฒนธรรมอินเดียตอนใต้แพร่เข้ามาสู่ดินแดนประเทศไทยด้วยเส้นทางการค้าทางเรือหลายเส้นทาง ระหว่างปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๐ – ๑๔ ปรากฏหลักฐานประติมากรรมเก่าที่สุดในลัทธิไศวนิกายและไวษณพนิกายในท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอสีชล ท่าศาลาร่อนพิบูลย์ และอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะเทวสถาน เขาคาเรียกว่าวิมานแห่งพระศิวะมหาเทพหรือไศวณูมิถนพลเป็นการจำลองจักรวาลคือเขาพระสุเมรุ (ไกรลาส) ที่สถิตของพระศิวะ พระผู้เป็นเจ้ายิ่งใหญ่พระองค์หนึ่งของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู นอกจากนี้ยังปรากฏประติมากรรมรูปเคารพทั่วผืนแผ่นดินไทยทั้งภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนล่าง ชาวไทยตั้งอาณาจักรสุโขทัยเป็นราชธานีเมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๐ ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดูเจริญคู่อยู่กับพระพุทธศาสนาแล้ว แม้พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์จะแพร่เข้ามาอีกระลอกก็ตาม คติความเชื่อศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู มีอิทธิพลมากขึ้นในการปกครองของชาวไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาดีถือว่าพระมหากษัตริย์คือสมมุติเทวราช การพระราชพิธีและพิธีกรรมทั้งปวงเพื่อความมั่นคงและความอุดมสมบูรณ์ จึงชองอยู่ในธรรมเนียมจารีตของศาสนาพราหมณ์ - ฮินดูในลัทธิไวษณพซึ่งนับถือพระนารายณ์เป็นเจ้า ดังนั้นสถานะของพระมหากษัตริย์จึงประดุจพระนารายณ์อวตาร สืบเนื่องต่อถึงสมัยกรุงธนบุรีและการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี พ.ศ. ๒๓๒๕ เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงสร้างบ้านสร้างเมืองแล้วเสร็จจึงสร้างเทวสถานสำหรับบูชาพระผู้เป็นเจ้าสำหรับพระนครในบริเวณที่เป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ใจกลางพระนครเพื่อประกอบพิธีกรรมสำคัญของบ้านเมืองตามราชประเพณี อันจะนำความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืนในพระราชอาณาจักร ดังปรากฏรูปเคารพคือพระผู้เป็นเจ้าในศาสนาเป็นศิลา ส าริต ในศิลปกรรมหลายสมัยลักษณะที่แสดงพละนุภาพสง่างาม แผงไว้ด้วยศรัทธาความเชื่อที่มั่นคง ได้แก่ ศิวลึงค์ พระปรเมศวร พระพรหมธาดา พระนารายณ์พระเทวกรรม พระพิฆเนศวร พระอูมาเทวี พระลักษมี เป็นอาท